

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva bo prazniku vsak dan.

Uredništvo in tiskarnišvo: Celje, Strassmajerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: Celje pošt. pred. 43. Ček. rač. št. 11.959.

Državna licejska knjižnica

Din.
Din.

v Ljubljani

Din.

Oglasni prostor

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glavni činitelji v družabnem boju.

Premoženjske, še bolj pa pravne razlike med ljudmi so bile v preteklosti večje kakor danes. Te razlike so bile v posameznih dobah zelo različne. V bistvu pa je vse ostalo enako. Dokazano je s temi razlikami, da so se ljudje v tem družabnem boju borili enkrat z večjim, drugič zopet z manjšim uspehom. Radi pomanjkanja vsake organizacije proletarcev je bilo pač mogoče in popolnoma umevno, da je v celnem starem in novem veku do najnovejše dobe obstajal pravni red, ki je omogočal manjšini kar najrazkošnejše življenje, veliki večini pa spremenil celo njeno zemeljsko življenje v pravi pravcati pek.

Kje tiči vzrok, da imajo eni pravo na izobrazbo, bogastvo, duševne in telesne zabave itd. drugi pa morajo biti deležni skrbi, pomanjkanja, bolezni? Zakaj si ne smejo oni, ki delajo, privoščiti vsaj najpotrebnejšo izobrazbo in najpotrebnejše zabave in se radi razmer nekatera delavska dekleta morajo vdajati prostituciji?

Trije so činitelji, ki skupaj urejujejo pravo in uspeh boja za to pravo in sicer: potrebe posameznika, njegova vrednost in njegova telesna in duševna sila. — V naravi velja že od pamtveka jekleni zakon: Vsakdo ima toliko pravice, kolikor ima moči. In to moč naravno tvori potreba po telesnem in duševnem razvoju, potreba streti tesne okrove, v katere je radi razmer vklebljen, potreba, zapustiti suženjsko življenje in začeti novo človeka vredno življenje. Iz teh vsestranskih potreb je

naravno nastala vrednost, oz. kakovost človeka. Zgodovina človeštva ni drugega, ko večni družabni boj ravno radi spremembe potreb posameznih narodov, oziroma posameznih slojev med seboj. Od pamtveka do najnovejše dobe je še vedno in povsod vladal kruh imperializem, ali želja po vladanju in izrabljanju. Premožnejši in inteligentnejši sloji so imeli vedno premoč nad manj premožnimi in manj inteligentnimi; in jih zatirali duševno in telesno. Imeli so vedno interes, vzgajati v njih suženjsko naravo, jih držati v neumnosti in nerazsodnosti. — Zavoljo napredka na gospodarskem in tehničnem polju posebno v XIX. stoletju je postal stari družabni red nepotreben in napravil prostor novemu, ki bo v teku časa radi vedno na novo nastajajočih ljudskih potreb zopet napravil prostor drugemu itd. Ta novi družabni red je ustvaril na eni strani kapitalizem, na drugi strani pa socializem, ki se bojuje za uveljavljanje proletarskih pravic in zahtev napram nenasitnemu kapitalizmu. Da se je družabni red v zadnjih desetletjih silno spremenil, naj navedemo samo svobodo izseljevanja, odpravo tlake in desetine, na drugi strani pa pridobitev splošne in enake volilne pravice, obvezen šolski pouk, delavsko zavarovanje, koalicijsko ali pravo združevanja in organiziranja itd.

Kakor rečeno, dviguje in spreminja tehnika in s tem kultura neprestano takozvani »standard of life«, ali življenjske razmere in potrebe. Suženj in tlačan v starem oz. srednjem veku sta imela samo pravico živeti, današnji delavec sme to življenje tudi uživati; vprašanje je samo kako. Istina je, da je večja izobrazba današnjega delavca probudila

tudi v njem višje potrebe in zahteve. S splošno izobrazbo in poukom delavstva v vseh najvažnejših življenjskih vprašanjih bodo tudi potrebe postale enake. Zadovoljenje takih potreb, ki so bile v preteklosti samo svojina bogatašev, je danes mogoče tudi že manj premožnejšim slojem.

Pravo in pravica človeka pa je odvisna tudi od njegove vrednosti in sile. Vrednost človeka je njegova korist za splošnost. Čim več koristiš splošnosti, tem več veljaš, tem več imaš pravice. Čim več delaš za svojo stranko in organizacijo, tem več imaš pravice, tem bolj te bo vsak spoštoval. Kdor nič ne dela, nič ne koristi in tudi nič ne velja. To je jasno. Vsakdo delaj in koristi po svoji moči in naš uspeh je zasiguran. — To vrednost in veljavo pa spopolnjuje duševna in telesna sila, zdravje, navednost in znanje — sploh izobrazba, ponos, razredna zavest in pošten in konenit značaj. Pri nas socialistih pa velja še posebno številčna moč in organizacija odločnih, zavednih delavcev.

Gospodar, oz. delodajalec najame delavca in mu plača gotovo vsoto denarja ali pa v naravi. Delavec ima za gospodarja vrednost. Delavec prizna s tem pravico gospodarja, ne iz razloga, da je obleka, hrana itd. toliko vredna kakor njegovo delo, temveč, ker je še po zakonu t. i. po telesni, še bolj pa po duševni in premoženjski sili gospodarjačji.

Iz tega sledi, da je glavna naloga doseči kar največ pravic, oz. to, kar vsakemu gre. Zato govorimo tudi v socialnem boju o železnem zakonu, po kateremu dajemo vsakomur toliko pravice, kolikor jo zasluži s svojo vrednostjo, s svojo telesno in duševno silo.

Zato zavračajmo ono malodušnost nekaterih naših kmetov in delavcev, ki stojijo vse preveč pod vplivom verskega indiferentizma, oz. brezbriznosti, češ: »Bog je dal, Bog je vzel, zgodi se njegova volja!« Nel Bog leži v meni! Delavstvo, pomagaj si potom organizacije in sloge samo!

Za celotno organizacijsko edinstvo proletariata.

(Po Radniških novinah.)

Ko so se delegati G. R. S. vrnili s posvetovanja, je povzel besedo S. Timotič: Mi izjavo delegatov C. R. S. O. smatramo kot nelojalno tako po obliki, kakor po tonu in namerah. Beseda »očitanje« dokazuje, da nasprotna stran nima prijateljskega razpoloženja za razgovor, a prav tako tudi Kalevičovo razlaganje, ker nam hoče vsiliti mnenje, da predstavljajo oni politično popolnoma nevtralnno organizacijo. Predlog je ta: Resnica je, da smo mi trdili in bili uverjeni in smo še sedaj uverjeni o njihovih duševnih zvezah z N. R. P. To smo lojalno povedali, kakor mislimo. Tudi smo povedali, kakšne duševne zveze nas vežejo s Socialistično stranko. Če oni smatrajo to za očitek, potem se moramo mi odstraniti, ker v takem položaju ne more biti skupnega dela.

S. Mih. Vojadinovič (S. G. R.) želi v imenu grafičarjev, da C. R. S. O. zamenja »očitanje« s kako drugo besedo, da se bodo pogajanja lahko nadaljevala.

S. Drag. Popovič želi isto.

Janko Petakovič (C. R. S. O.) se ponovno čudi kapricioznosti sodrugov iz G. R. S., ker njih sedanja izjava isto potrjuje, kar so prej rekli. Mi v in-

Z. A.:

Nekaj misli o zakonu.

»Zakon je zveza dveh človeških bitij na temelju kakršnihkoli formalnosti.« Ta definicija zahteva seveda pobitja, ker je — bedasta. V starem veku so možje, ki se jim je zahotelo bitja, ki bi jih tolažilo, bodisi telesno, bodisi duševno, poiskali žensko, ki jim je najbolj ugajala in jo vzeli k sebi. Pri poganskih narodih so dali ženini starišem kakšno odškodnino. Judje pa sploh ničesar, temveč so kratkomalo vedli ženo domov, ji dali svoje ime in stvar je bila končana. V nekaterih krajih so se gostili s pojedinami na dan združitve, isto pa se je dogajalo tudi pri poganih.

Pozneje so Judje uvedli tudi nekatere ceremonije, ki so jih opravljali svečeniki v templjih. Kristjani so večinoma te ceremonije povzeli od Judov, vendar se je zanje spremenil zakon v toliko, da jim je postal polnoveljavnen. Šele tedaj, ko se izvede telesna združitve. Oni sicer tega niso povedali v tej obliki, vendar ne pomeni stavek: »Mož in žena postaneta neločljiva takoj drugi dan po poroki« nič drugega.

Samo fraza je lepša. V modernih katoliških zakonih sploh ne vprašajo več, ali sta dva drug za drugega, duhovnik ju »zveže« in ostaneta zvezana.

Ti moderni katoliški zakoni imajo na sebi značaj staroveškega in srednjeveškega kupčevanja s sužnji. Tj pride kak bogat veleposestnik, ki ima mladega sina, k drugemu, če mogoče bogatejšemu, ki ima mlado hčer, in prosi za roko njegove hčere. Otroka izvesta o tem navadno nekaj ur preje in nimata niti časa pomisliti, ali bosta drug za drugega. Včasih se drug drugega celo brani, češ, on je kozav, ona pa grbasta, itd., toda verna očeta jima vržeta v obraz nepokorščino do 4. božje zapovedi in božjo kazen. To je za večino mladih ljudi, ki še verujejo v coprnije, silen razlog. Zakon se določi na ta in ta dan in mlada človeka prideta skupaj, ne da bi se prej kaj bolje poznala. Pa začne mož pijančevati, žena zmerjati, mož jo pretepa, žena, če je količkaj čedne zunanosti, išče zabave pri drugih in krši s tem 6. božjo zapoved. Mož bi se rad žene iznebil, ko pa pride k fajmoštru, izve, da je to po cerkvenih in božjih naredbah nemogoče. Samo papež v Rimu imajo baje to pra-

vico, razveljaviti »sveti« zakon. Če je zaslepljencu ostalo še kaj imetja, piše prošnje na sv. Stolico, jih okraši s kolki in opremi z denarnimi mazili. In papež pišejo domov, da naj gresta oba zakonca, ki sta se zavezala v imenu svete cerkve stopiti v sv. zakon, k sveti izpovedi, da dobita sv. odvezo in prejmeta skupno sv. obhajilo.

To so vsakdanji dogodki, samo da nima ne ena ne druga »polovica« včasih vsaj toliko klavrne pameti, da bi se hodila razvezovat v Rim. Povečini se prvi pa drugi zdi naravnije nadaljevati življenje pijančevanja, pretepanja, večnega zakonolomstva in vzgajanja otrok v razbojnike, morilce in prešuštnike. Materialno suženjstvo, strah pred negotovo bodočnostjo sili oba zakonca, predvsem ženo, ki je v takih slučajih ponavadi nekoliko pametnejši del, vsaj zunanje pametnejši, da gledata v tem strašnem življenju tisto »naravniješe«.

Duhovniki pa pravijo: Božja volja je tako ukazala. Seveda božja volja, ker je Bog dal 4. zapoved. Sramujte se, ki zavračate na tuje, na božje rame svoje grehe! O, da, gospodje iz Rima in vi vsi, ki vazalite Rimu, brez božje

volje ne pade niti las z glave, pa tudi vi brez božje volje ne boste ušli kazni!

Ali bi bilo toliko nesreč, če bi ljudje smatrali in razumevali zakon čisto kratko in naravno: Zakon je zveza vesti, moževe in ženine, ki izključuje vse formalnosti! Francoski pisatelj Paul Bourget dostavlja k temu: Kakor podpis priče ne poveča veljavnosti dolga na dolžnem pismu, podobno tudi formalnost, pa naj bo to cerkvenega ali civilnega zakona, ne spremeni veljavnosti tega. Dva, ki se resnično ljubita, prideta skupaj, živita srečno, opravljata svoje dolžnosti do sebe in drugih in si vzgojita mlad, krepak in pošten zarod. Ali je to tudi »božja« volja? Za cerkvene formaliste najbrže ne, ker ni bila zveza sklenjena pred »božjim« namestnikom. To je volja narave in njenih zakonov, ki tako zahtevajo, pa ne drugače. Ljudje pa so postali tako prevzetni in ošabni, kar nosijo tiare, polžaste palice, oglate kapuce in črne kolare ter križce, da hočejo na vsak način naravno silo podvreči sebi.

Pamet, kje je tvoje skrivajče, da te oni najdemo, ki smo sili degeneracije?!

teresu svete naloge te konference vzamemo svojo besedo nazaj s pridržkom, da jo dokažemo v javni debati. »Očitavanje« se zamenja z »naglašanjem«.

Po tej izjavi so prešli na nadaljnje delo.

Mih. Todorovič (N. R. P.) pravi: Na zadnji seji so se zbrali odposlanci G. R. S., C. R. S. O. in Saveza grafičnih radnika. Nocoj so se zbrali predstavniki vsega delavskega gibanja. Izreka zahvalo S. G. R. za ta poziv. V programu N. R. P. je med drugimi nalogami tudi upostavitve enotne fronte proletariata, ki med njegovimi deli obstoji danes globok jez. Majska proslava naj bi temu odpomogla. Nadeja se v sporazum za to nujno akcijo, kateri bodo morale slediti druge, da se proletariati med seboj približa. Potrebno je, da se potom edinstvenih akcij ustvari edinstvena fronta. Prosi sodruga, naj bi bili objektivni, da bi v delu uspeli.

S. L. Pavičević: Sodrugi z zadnjega sestanka vedo, da je delegacija G. R. S. izjavila, naj bi ti sestanki odprli pot do enotnega delavskega gibanja. Pa sedaj kakor prej povemo odkrito, da odkrite enotne fronte ne more biti, dokler se ne najde pot k enotnosti delavskega gibanja. Todorovič je rekel, da obstoji globok jez med nami. V tem slučaju nam je treba govoriti o tem jez, da vidimo, če bi se dal prebroditi. Če pri skupni akciji nimamo duševne skupnosti, nas more vsak najmanjši incident razdvoiti. Današnji večer ne more teh vprašanj rešiti, ker nad nami stoji kongres. Toda do kongresov je treba opazovati, če so dani pogoji za edinstvo. Želi od druge strani izjavo, če je voljna za sporazum, ki bi zgradil edinstvo v gibanju. Na tem vprašanju je treba voditi razgovore.

Predsednik: Ker se na obeh straneh kaže dobra volja, treba preiti na razgovor o proslavi.

S. N. Divac: Med nami obstoji razlika tudi v razmerju do Majske proslave. Vi postavljate na prvo mesto izvedenje skupne proslave. A mi postavljamo na prvo mesto vprašanje o načinu, kako priti do stanja, da bi se moglo skupno izvesti. Preje smo imeli sestanke zavoljo skupnih akcij proti draginji in drugem. Tedaj smo s polno razlogov zavzeli stališče, da nam ni mogoče za šalo približevati od časa do časa. Oboji smo deli delavskega gibanja z občutnimi razlikami. Mi zastopamo tukaj smernice socialističnega gibanja, a nasprotna stran predstavlja drugo gibanje z drugimi programskimi in taktičnimi osnovami. Delavec, ki si želi enotnosti, ne sme preko te okolnosti. Če smo se nad vprašanjem taktike in programa razbili ter si postali neprijatelji in če ni v tem nastopila nobena sprememba, bi bilo nekoliko nelogično iti v razgovorih dalje. Pravijo: delavci bodo sodili. Toda oni so lahko tudi v blodnji. Ni točno, da so krivi samo voditelji. Tudi delavci so lahko. Ni treba misliti, da ni na naši strani najboljša volja, da se približamo drug drugemu. Kadar ste nas pozivljali na skupne akcije, smo vedno izjavljali, da so tako dolgo nemogoče, dokler je boj med nami. Mi jih ne moremo takoj sprejeti, ker se bojimo težjih posledic. Hočemo, da gre vse po formalnem toku. To je po prijliki v tem, da skušamo najti pot, ki bi jez podrli. So stvari, ki jih more le čas ubiti. Težko pride že sedaj do skupne proslave, toda želimo, da pride do poskusa za podretje jeza. To se ne more zgoditi s skupnimi akcijami. Mi moremo sedaj izraziti samo zadovoljstvo, da je prišlo do sestanka. S. Divac predlaga, naj se potrdi potreba medsebojnega približanja. Nato naj bi se osnoval organ, ki bi k temu vodil, toda preko rednih forumov. Sedaj bi bilo treba, da

preidemo na proučevanje osnov, na katerih stoji eno kakor drugo gibanje, ter da pogledamo, ali smo si sedaj bližji nego doslej. Drugače bomo izgubljali samo besede, ker brez tega ni zedinjenja. On ima vtis, da so tipografi zavzeti po iskreni želji za edinstvo. Kako pa je s tretjo stranjo, tega ne ve. Treba da se obvezemo spreminiti ton tudi v vsakodnevem boju, ker smo šli dalje od medsebojne kritike, celo do napadanja. To so prvi pogoji za približanje in za tem do popolnega zedinjenja vsega gibanja. (Dalje prih.)

Politične vesti.

* Na [predvčerajšnji seji minist. sveta so razpravljali o uradniškem in invalidskem zakonu; pretresovali so tudi zakonski predlog o ustroju vojske. Načrte teh zakonov so dobili ministri v svrhu proučevanja. Govorili so na seji tudi o sobotni konferenci Radičevih delegatov dr. Krnjeviča ter dr. Kovačeviča z zastopniki radikalne stranke.

* G. Radič baje zahteva, da se na Hrvaškem izvedejo občinske volitve po stari avstrijski uredbi. Dalje zahteva razglasitev, da so na Hrvaškem vsi enaki pred zakonom. Vlada mora nadalje priznati Radičevim poslancem pooblastila za brezplačne železniške vozne listke. G. Radič očitno hoče naloviti še več kalinov na svoj lim, ker tako krščansko skrbi za svoje revizorje.

* G. Korošec ima v Beogradu lepe prilike, da poroča o svojih izletih po Sloveniji. Celo potovanje v Ljubljano je včeraj opisal v seji klerikalnega kluba. Gospodje avtonomisti so sklenili končno, da bodo glasovali za poročilo večine na prihodnji skupščinski seji. Kakor netopirji se mažejo naprej.

* Angleška nota je bila izročena Nemčiji včeraj. Ta nota vsebuje v uvodu nekaj fraz o razočaranju angleške vlade, češ, da je ponudba Nemčije za 30 milijard zlatih mark prenizka. Dalje poudarja popolno soglasje Anglije z ostalimi zavezniki. Jezi jih tudi, da Nemčija v svoji ponudbi ne daje nikakih jamstev, marveč le obljube in opazke. Po nemškem predlogu je poleg tega plačilo reparacij odvisno od vrste mednarodnih posojil, za katerih udeležitev pa ni nobene gotovosti. Končno izjavlja angleška vlada, da je bila prepričana, da bo Nemčija izpolnjevala svoje obveznosti iz verzajske mirovne pogodbe, in poziva nemško vlado, naj v interesu mednarodnega miru postavi resne in točne predloge.

* Nota, ki jo je izročila včeraj italijanska vlada nemškemu poslaniku, slovi približno tako kakor angleška.

* Neki boljševiski govornik je v klubu »Šest sto rdečih« primerjal atentat na Vorovskega atentatu v Sarajevu. Noto lorda Curzona Sovjetski republiki avstrijskemu ultimatu Srbiji. Na take misli mora res priti človek pri današnjem svetovnem položaju.

Dnevne vesti.

+ Zagorski rudarji so izročili merodajnem faktorjem ultimatum, na katerega zahtevajo odgovor v 8 dneh. Danes (13. maja) so šli sicer na delo, v slučaju, da ne dobe odgovore, pa bodo napovedali splošno stavko.

+ Dne 21. maja se bo vršil v Splitu kongres grafičnih organizacij iz vse države. Temu nasproti pa se bo vršil ravno iste dni kongres bančnih uradnikov istotam.

Delavci! Kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarnen Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg 20.

Celje.

c Krojaška stavka. Kakor smo že poročali, bo stavka trajala najbrže še precej dolgo. Gg. delodajalci nočejo priznati kolektivnih pogodb. Vsak pravi, da bo podpisal, kadar bodo drugi. Pismenih izjav do danes še ni bilo. Ne vemo, ali je njih organizacija tako slaba, ali igra kako tajno in zahrbtno vlogo. G. Mastnak je v silnih skrbeh, če bodo njegovi tovariši podpisali pogodbo, kajti njemu gre za to, da razdere obe organizaciji. Kapitalisti pač znajo! — Koga dosedaj te stvari nič ne brigajo, naj se ne vmešava! Naj pove rajši svoj namen! — Tudi g. Kovač Za Kresljo ne pozna organizatoričnega dela, temveč se jezi nad vsemi pomočniki. Ga že poznamo in bomo še govorili. Ostali gg. delodajalci so mirni. Čakajo samo, kaj bodo drugi ukrenili. — Kdor rabi dobrih pomočnikov, naj piše na delavsko tajništvo. Celje, Vodnikova ulica. — Delavsko časopisje naj to nofico ponatisne.

c Pevskemu društvu »Stankoviču« je priredila celjska buržoazija bombastičen sprejem. Pred kolodvorom na Krekovem trgu ga je pozdravilo Celjsko pevsko društvo ob navzočnosti Sokolov in Sokolic ter vseh v celjski garniziji bivajočih oficirjev in šolske mladine. Zbralo se je mnogo občinstva, med katerim smo nenadoma opazili tudi 5 Orlov v krojih in z zastavo, ki so se zgubljali med radovednimi ženskami. Gospod župan dr. Hrašovec je pozdravil goste v imenu celjskega mesta. Nato je sledilo vsepolno patriotičnih »živijo« klincev, nakar se je razvil pohod skozi mesto z železničarsko godbo na čelu. Ob 20. se je vršil koncert v popolnoma razprodanem Mestnem gledališču. Po koncertu so imeli banket v Narodnem domu. Hišni posestniki, tudi nemški, so na ukaz županstva razobesili narodne in državne zastave tako, da so gostje z izkazom simpatije do sebe bili lahko zadovoljni. Proletarci častimo vsako kulturo, posebno pa umetnost, dokler pa mi ne moremo biti radi naših socialnih razmer deležni teh užitkov, ki so monopol buržoazije, pa vas moremo le zavidati.

c Učiteljstvo? V nedeljo sem imel priliko opazovati par učiteljev iz Celja. Res — kulturni ljudje! V kinu Gaberje so sedeli v loži (prijani!) ter razgrajali in peli tako, da so se že pripravili ljudje — celo njihovi učenci v III. prostoru zgražali — nekateri bolj inteligentni so vzeli klobuke in šli. Petje je bilo lepo, ker je bil med njimi dirigent — pevskega društva g. P... Vse to dela alkohol. Opazovalec.

Maribor.

m VIII. redna občinska seja 11. tm. Socialistični klub je vložil interpelacijo glede popravil v mestni klavnici, katere je izvršilo ravno teljstvo brez vednosti in odobrenja obč. sveta. Nadalje je ravnatelj delal težkoče neki izvozni tvrdki, ki je radi tega opustila klanje v mestni klavnici, kar je občini v precejšnjo škodo. Na prvo točko je pojasnil župan, da je popravila izvršila tvrdka Predovič na lastne stroške, a z njegovo vednostjo. Na druga vprašanja bo odgovoril na jutranji seji. — Obč. svetnik dr. Rud. Ravnik je odložil mandat, ker je bil izvoljen kot član NSS, iz katere je zdaj izstopil. Izstop je bil vzet na znanje, na Ravnikovo mesto stopi davčni upravitelj Anton Rehar. — Občina se bo oficijelno udeležila sprejema češkoslovaških gostov, ki pridejo o Binkoštih v Maribor. Priredila jim bo celo banket. — Izvoljen je poseben odbor, ki naj pripravi vse potrebno, da se sprejem judenburških žrtev izvrši kar največjaštno. — Za

sprejem srbskega pevskega društva »Stankovič«, ki priredi tu v torek koncert, dovoli občina 1000 Din podpore. Obč. svet. Bahun je povdaril, da v proračunu ni več kritja za večne podpore. Z ozirom na to pa, da je občina tudi drugim društvom dovoljevala podpore, in bi se odklonitev podpore »Stankoviču« lahko smatrala za demonstracijo proti Srbom, je tudi Bahun glasoval za podporo. Pomladek rdečega križa bo na svoje stroške uredil kopališča v meščanski šoli, občina ga bo potem vzdrževala — Občinsko premoženje bodo v obliki posojila naložili v elektriškem podjetju, ki se bori z velikimi finančnimi težkočami. — Obč. svet. Weixl poroča o občinski mesnici o kateri so trdili klerikalci, da ima okrog 50.000 din deficita. Faktično je imela mesnica 14.525 Din čistega dobička. Aprovizijski odsek mora delati na to, da se obč. mesnica čim prej zopet upostavi. Proti predlogu so glasovali klerikalci. — Klub SLS se noče udeležiti kontrole knjig pri Mestni hranilnici. Treba bo zopet volitve posebnega odbora. — Vsa stavbna dela bo občina kljub ugovoru stavbenikov še nadalje izvrševala v lastni režiji. — Prihodnja seja je določena na petek 18. tm.

Invalidi!

Najhujše ste pač vi občutili svetovno klanje, ker ste bili sami deležni njegovih darov: izgube udov, vida, govora itd. Nima pač smisla naštevati za one, ki še ničesar takega niso skušali sami. Pa se bo kdo oglasil: Potem pa naj nas puste v miru, če niso skušali in ne skušajo našega trpljenja. Pa ni tako, ker sočustvo do vas veli vsakemu človeku, da vam pomaga po svojih močeh ublažiti vaše bolečine.

Vsi veste in čutite, da je bil proletarski interes vedno na tem, da se vse vojne in vsa krvoprelitja izbrisejo čimprej z dnevnega reda. Vsem vam je že znano, da zahteva Marksov socialistični program: Proletarci vseh dežel, združite se! Vsi ljudje smo si drugovi, vsi smo navezani drug na drugega, proletarec na proletarca, kapitalist na kapitalista. Že dolga leta bje socializem težak boj proti izkoriščanju ročnih in duševnih delavcev, za njih osamosvojitve in pravico do obstanka pa lastnih načelih.

Hude nasprotnike imamo v ljubiteljih brezdelja in luksusa. Ogromna je moč tega našega sovražnika, ker so mu dana vsa možna dovoljenja in nedovoljena sredstva za trajni boj proti nam. Mi nimamo nikake svobode, nikakih človeških pravic, po njihovem življenju nam je ukazano plesati, kakor pleše medved na piskanje medvedarja.

Slaba pa bi predla medvedarju, če bi se medved utrgal iz verige, na katero je priklenjen, in napadel gospo. Sodrugi, kolikor vas je organiziranih v vaših vrstah, ponosite svojim tovarišem trpinom, ki še imajo s peskom zasute oči, ponosite jim mehkih brisač, namočenih v hladilnem vrelec socialistične ljubezni, napolnjujte njihova srca z mislijo ujanje same, da ne bodo več voljni biti hlapci buržujskim gospodarjem, temveč da se bodo vsi brez izjeme oprijeli rešilne vrvi socializma in s množitvijo proletarskih organizacij pretrgali buržujske verige, ki nam vsem sekajo globoke rane v roke, noge in prsa! — Vsak izmed vas se mora zavedati, da je prepotreben zidar k naši ogromni stavbi, pa četudi nosi le vodo utrujenim in žejnim delavskim silam.

Vi, ki ste na najkrutejši način pokvečeni vi ste tudi rojeni za buditelje socialistične ideje, zavedite se tega in se podajte v boj proti svojim in našim sovražnikom! — Operite si oči in vas

pogled bo prodril do neštetihih onih, ki še tudi tavajo v temi in brezsmernosti.

Vi pa, ki vas je narava obdarila z deco, smatrate za svojo najsvetbejšo dolžnost biti ji dober vzgled za osvobodjenje proletariata! —

Vestnik „Svobode“.

Člansko zborovanje celjske »Svobode«, ki se je vršilo dne 13. tm. ob 14. pri Jugoslovani v Gaberjih, je doseglo krasen uspeh. Predsedoval je sodrug Vernik. Zapisnikar je bil sodrug Arnshek. Poročilo sodruga Čebularja kot predsednika organizacije je dokazalo, da se celjska mladina že vzbujala k zavesti: članstvo se je povečalo od zadnjega občnega zbora (15. IV. 1923) za 300 %. Predstava »Samosvoje« v celjskem Mestnem gledališču je popoinoma uničila dolg (okoli 1000 dinarjev) in postavila blagajno na dobre noge (v blag. je okoli 500 dinarjev). Sodrug Čebular je v navduševalnem referatu vzpodbujal vse navzoče člane k nemornemu delu. Starejše člane pa je svaril, naj ne bodo več tako malomarni za gibanje proletarske mladine. Medklci so pritrjevali njegovim besedam in po končanem referatu mu je članstvo istotako burno pritrjevalo. Celjska »Svoboda« je sklenila upostaviti zopet tamburaški zbor. Za ta odsek se je pokazalo veliko zanimanje. Organizacija se je spomnila celo že priprav za vsedelavski zlet v Mariboru. V kratkem odpošlje resolucijo na kongres »Svobode«, da postavi na dnevni red tudi točko o izletu in pripravah zanj. Pri raznoterostih se je razvila dolga debata. »Svoboda« se je odločila, pripravljati se zopet na drugo predstavo in so bila v ta namen izmenjana najrazličnejša mnenja o dramatskih delih. Zborovanje je trajalo dve uri in pol. Še bolj bi se radovali, če bi zvedeli kaj izrednega tudi o drugih podružnicah po naši pokrajini. Vedeti moramo, da si moramo priboriti vso kulturo in izobrazbo sami, kajti buržujska melikužna »kultura« ne prija našemu utrjenemu živčevju in nepokvarjenim srcem! V delu je naša rešitev! — Zapisnikar.

Gospodarstvo.

— **Zadružna banka v Ljubljani** je imela svoj I. redni občni zbor v sredo 9. maja t. l. ob 17. uri v bančnih prostorih, katerega je vodil predsednik dr. Danilo Majaron in podal tudi poročilo o poslovanju v prvem poslovnem letu. Iz tega poročila je razvidno, da je dosegel ta naš najmlajši denarni zavod, ki je prevzel nalogo, nuditi našem zadrugam v Sloveniji kar najbolj ugodne kreditne in poslovne pogoje in je pričel svoje poslovanje 1. decembra 1921, torej v dobi, ko se za početek poslovanja niso nudile najugodnejše prilike, v prvem poslovnem letu prav zanovljivi uspeh. Navzlic denarni tesnosti, ki vlada že dolgo in se je v zadnjem času občutno poostriala, kakor tudi drugim težkočam, s katerimi se je boril zavod, si je v tem kratkem času s skromnimi sredstvi, ki so mu bila na razpolago, pridobil lep krog klientele, tako zadružniško, kakor komercialno. Posli tega zavoda se torej stalno množe in razvijajo prav živahno. Za minulo leto se bo izplačevala 6% dividenda t. j. K 24.— (Din 6.—) od 16. t. m. dalje. Občni zbor je sklenil zvišati delniško glavnico od K 5,000,000.— na K 10,000,000.— z izdajo 12,500 novih delnic, po nom. K 400.— (Din 100.—) in pooblastil upravni svet za izvršitev zvišbe. V upravni svet so bili izvoljeni gg. dr. Danilo Majaron, odvetnik in predsednik odvetniške zbornice, Anton Kristan, predsednik Slovenske banke, Simon

Kmetec, predsednik Splošnega kreditnega društva v Ljubljani, Štefan Dražil, ravnatelj Konzumnega društva za Slovenijo, Mihael Rožanec, ravnatelj tiskarne Blaznika nasl. v Ljubljani, dr. Vekoslav Klsovec, bivši ravnatelj Zadrugne banke v Splitu, Albin Prepeluh, ravnatelj Oblačilnice za Slovenijo, Lovro Petovar, veleposestnik v Ivanjkovcih, Rudolf Rozman, šef knjigovodstva Pošt. ček. urada. V nadzorstveni svet so bili izvoljeni dr. Anton Sagadin, ravnatelj Pokojninskega zavoda v Ljubljani, Melhior Čobal, ravnatelj Spl. konzumnega društva »Posavje« Zagorje, Leo Petik, ravnatelj Pletarske šole v Radovljici, Franc Sirc, načelnik puškarne v Kranju, Viktor Oroszy, posestnik na Vrhniku.

— **Za direktni tovorni promet** med Jugoslavijo in Nemčijo so bili 28. maja uvedeni »Merkurjevi vlaki«. Vozili bodo kompletni v obeh smereh med Freilassingom na Salzbuškem in Ljubljano.

Dopisi.

Stanovanjska kriza končana.

Odkar je v Celju izumljen nov »patent« za odpravo stanovanjske krize upamo, da se izdelujejo že tudi kolajne v priznanje velikih zaslug za to imenitno idejo. In prvo kolajno dobi mestna občina celjska. Kajti izum je njen. Preprost je sicer, vendar pa je bilo treba misliti. Sicer ni lepo od nas, da izdajamo ta izum, še predno je patentiran, a up, da nas mestna občina v svoji velikodušnosti za našo blebetavost ne obdavi — nas tolaži. Poslušajte torej: Mestna občina je lastnica hiše, ki ima toliko in toliko stanovanj. Pa se je prigodilo, da je pred nekaj meseci umrla stanovalka, zapustila sinu pohištvo, stanovanje pa mestni občini. Sin je pohištvo prodal, prazno stanovanje pa so zaprli. Čez nekaj mesecev je stanovanjska oblast oddala akt o dotičnem stanovanju mestni občini. Mestna občina pa se ni zmenila za prošnje, ki so bile za nakazilo izpraznjenega stanovanja priložene — ker, kar je res, je res, mestna občina namreč ni stanovanjska oblast. Sklicala je važno sejo. Gospodje so začeli misliti in evo, izmislili so jo: Stanovanje obstoječe iz sobe in kuhinje, se prezida v lokal. In v tem lokalju bodo prodajali dežnike. Vsi, ki se brez in po krivdi stanovanjske oblasti brez stanovanj, naj si oskrbijo v dotičnem lokalju dežnike, pa bodo imeli svojo »streho« nad sabo. Še to prednost bodo imeli: ti dežniki namreč ne bodo občinsko obdavčeni.

Trbovlje. Na dnevnem kopu Doberna se od dne do dne množe nesreče. 26. aprila t. l. bi bilo mladoletnemu Balantinu skoraj zmečkalo glavo. Nezvestnega so njegovi tovariši zanesli pod streho. Ko je prišel paznik in videl fanta vsega krvavega, je takoj odhitel po nosilnico in obveze. Pa ga dolgo ni bilo nazaj — po vsem obratu je iskal obveze, a jih ni mogel najti. Nato so odnesli ponesrečenega rudarja 3/4 ure daleč neobvezanega v bolnišnico. V Dukičevi pisarni imajo sicer obveze v pisarni, in kadar se zbode kak pisar s svinčnikom ali peresom, si na debelo omota prst, a kdo se bo zmenil za ubogo delavsko paro? Delavec naj žrtvuje svoje zdrave ude za kapitalistovo nikdar polno malho, za plačilo dobi pa hude In surove besede! Tako plačuje kapitalistična družba. — Madžarskega žida Šajnerja je prosil strojevodja Š. za ročno svetiljko. Takle odgovor je dobil: Če ne morete ponoči brez luči voziti, pa pojdite spat! Nadpaznik R., ki dela po 12 ur(!) na dan, tudi ni mogel držati jezika in je kliknil: Svetiljke ponoči itak ni treba, saj mesec sveti! Ba-

lančin je moral ponoči v temi spenjati in razpenjati vozičke in se je pri tem ponesrečil. Gospodje bodo gotovo rekli, da niso krivi fantove nesreče, fant tudi ne, kriva bo gotovo luna, ki ni svetila tisto noč, kaj ne, g. R.? Gospodje, luna naj vam pamet razsveti! Menda mislite, da lahko strojevodja in premikač snameta mesec in posvetita ž njo okoli vlaka, če je vse v redu. — Imamo dalje gospoda, ki je sicer v vsakem oziru majhen, piše se pa kljub temu Gros. Je seveda tudi Madžar in hišnik po vrhu. Nekoč so prišli novi delavci madžarske narodnosti v službo. Mali g. Gros jim je precej poskrbel stanovanje: nekaj hrvatskih delavcev je vrgel iz stanovanja, češ, da so odpušteni in da naj pridejo po obračun. Zgodi se pa lahko, da Horthyjev sistem pri nas ne bo obveljal, kajti tla bodo postala v Trbovljah prevročna in, gospodje, šli se boste hladit tja, odkoder ste prišli. — Opazovalec.

Prevalje. (Kristusov namestnik?)

Pred obč. volitvami je letal naš g. župnik Riepl po vseh bajtah in nagovarjal siromake, da bi volili demokratsko-nemško-klerikalno gospodarsko stranko. Prišel je tudi k nekemu 70 letnemu upokojenemu rudarju in ga strašil, da bodo socialisti občino zadolžili, če jo dobe v roke, ker nameravajo zidati sirotišnico. Starec pa je kot trezen mož odgovoril, da so tudi dosednji občinski možje dolgove delali. S tem se je g. duševnemu pastirju silno zameril. G. župnik je šel takoj h g. Lahovniku in mu povedal, kak odgovor je dobil; najbrž mu je tudi nasvetoval, naj starčka toži. Preteklo sredo se je vršila obravnava pred tukajšnjim sodiščem, na katero ni prišel niti g. Lahovnik niti g. župnik. Starček pa, ki komaj hodi, ki bi bil potreben podpore, da bi si mogel kruha kupiti, je bil zaradi besed: Lahovnik je slabo avžvov, obsojen na 400 K globe. — S tem je dokazano, da zasluži prvi mož Mežiške doline vso čast in mu ne more noben, še tako reven starček škodovati na ugledu, g. župnik pa njemu enak delež. Saj je obdelaval očeta, naj spodi svojega sina iz hiše, ker je socialist. Tudi oče ne bo radi sina prišel v nebeško kraljestvo, kajti na sodni dan se ne bo oziral Bog samo na strankarsko pripadnost, temveč tudi na sorodstvo. Ker pa to ni nič pomagalo, oče namreč ni hotel delati prepira v hiši, je šel naš učitelj krščanske ljubezni še k delovodji papirnice, v kateri služi sin kruh zase in za svojega očeta, in ga nagovarjal, da spodi tega rdečkarja iz službe. V očenašu torej ne bomo molili samo: Daj nam danes naš vsakdanji kruh, temveč pristavili bomo še: Če g. župnik to dovoli. — Papirnica pa rabi dobrih delavcev in jih radi tega ne odslavlja na župnikove migljaje, rdečkarji pa podaljšanega očenaša zaenkrat še ne bodo molili. — Peter, ti si skala, na kateri stoji krščanska cerkev in peklenške sile je ne bodo uničile — par takih duševnih pastirjev, kakršen je naš, pa takoj!

Avtomobilska industrija v ameriškem življenju.

Izdelovanje avtomobilov je tretja največja industrija v Združenih državah. Vsako leto prodajo v Združenih državah motornih kočij in tovornih vozov za čez 1500 milijonov dolarjev. To je več nego tisto, kar ljudstvo troši za pavolnine, za moko, za pohištvo, za čevlje ali za vsako drugo blago, izvzemši meso ter železo in jeklo. Klavnice so največja ameriška industrija, železarstvo in jeklarstvo je druga po vrsti in za njo prihaja avtomobilstvo.

Avtomobilska industrija je tako obsežna, da sega tudi v druge obrti. Tovarnarji motornih vozov porabljajo

22% ameriškega aluminija, skoraj 12% bakra in 40% ploščnatega stekla, pridelanega v Združenih državah, in 80% od vse svetovne produkcije gumovine.

Ceni se, da je 2,431.000 oseb neposredno zaposlenih pri avtomobilski industriji. Od teh dela 256.000 v tovarnah avtomobilov, četrta milijona v tovarnah, ki izdelujejo avtomobilске pritikline, in 236.000 v garažah. Ostali so prodajalci, šoferji in delavci v industrijah, ki zalagajo avtomobilске tovarne z raznim materialom.

Velikanski razvoj avtomobilstva je povzročil znatno spremembo v naseljevanju prebivalstva v Združenih državah. Pred desetimi leti je ogromna večina prebivalstva živela ob glavnih železniških progah. Sedaj pa se ljudje naseljujejo tudi v oddaljene kraje, do katerih obstajajo avtomobilске zveze. Mnogo električnih železnic razteza svoj promet potom avtomobilov. Vsepovsod se uvajajo avtomobilski omnibusi. Šestindvajset kratkih železniških prog rabi avtomobile, ki se pomikajo po tiru. V bližini New Yorka se gradijo hiše vedno bolj daleč od središča, in število avtomobilov v predmestnih okrajih narašča. Družine, ki so plačevale visoke najemnine v mestu, se premeščajo v daljno okolico, in primestnja pri tem jim omogoča, da si nabavijo avtomobil. Čese bo tako preseljevanje nadaljevalo, je pričakovati, da bodo tekom petih let najemnine po mestih padle.

Največjo spremembo pa je avtomobil povzročil v življenju na deželi. Današnji kmetovalec (farmer) ima vse ugodnosti primerno svobodnega življenja sredi narave in skoraj vse ugodnosti meščana, ker avtomobil mu omogoča, da poletava v bližnja mesta, kadarkoli se mu ljubi. Avtomobil mu pomaga pri delu, prihrani mu časa, ko potuje po farmi (kmetiji) ali na trg, in zvečer gre lahko v mesto v gledališče, na predavanja ali druge zabave. Tudi kar se tiče šolanja otrok, je avtomobil uvedel velikanske spremembe. Poprej so morali kmetijski otroci polhajati majhne enorazredne šole z malo učenci in enim učiteljem, ker so bile daljave prevelike, da bi se ustanovila šola za širše število otrok. Dandanes je postalo mogoče, da se ustanovljajo v kakem središču večje in mnogorazredne šole kakor v mestih in šolski avtomobili omogočajo otrokom od daleč naokoli, da pohajajo to šolo ob vsakem vremenu.

Kmetije so sploh največji odjemalci avtomobilov. V državah, ki imajo najbolj poljedelski značaj (n. pr. Iowa, South Dakota in Nebraska), po eni oseba izmed vsakih pet poseduje avtomobil. Tretjina vseh avtomobilov v Združenih Državah se nahaja v poljedelskih okrajih.

Kaj pomenja avtomobil za tovarni promet, si lahko predstavljamo, če pomislimo, da so motorni vozovi prevažali lani v Združenih Državah več od bilijona ton raznovrstnega blaga. To je skoraj ravno toliko, kolikor je znašal ves tovarni promet po železnicah. Seveda je bila večina tega blaga prevažana toliko po železnici, kolikor po avtomobilih, kajti glavno delo motornih vozov obstoji v prevažanju k železnici in od nje.

Avtomobili se posebno rabijo za prevažanje mleka, zelenjav in drugih izpridljivih pridelkov. V mestu Cincinnati n. pr. vse mleko, ki se tam prodaja, prihaja v mesto po motornih vozovih.

Hitri in ogromni razvoj avtomobilstva je seveda povzročil mnogopriblemov, izmed katerih je najhujši oni, ki se tiče varnosti prometa po cestah. Če pomislimo, koliko avtomobilov in tovornih vozov se dandanes

France Kremen.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Kremen je bil zadovoljen in z ložjim srcem je odgovarjal na druga vprašanja, ki so se tikala njegovih delavnih zmožnosti. Ali je kdo v tovarni Empire, ki lahko zastavi zanj dobro bese-do? Saržent je že mislil poklicati Empire, pa se je hitro premislil. Če je France res delal v tovarnah za stroje in koleslje, se nedvomno najde zanj mesto v armadi. Za delavce je šla silno trda in vzeli so skoraj vsakogar, kdor se je zglasil. »Koliko merite?« je vprašal izpraševalec in dodal: »Teža nas ne briga, ker vas že zredimo.«

Pisarna zdravniškega preiskovalca je bila v prvem nadstropju istega poslopja in France je moral tja. Slek je suknjo in srajco, zdravnik mu je zmeril prsi, nastavil uho na srce in pljuča, preštel zobe, pogledal v nos in še druge take reči. Vse baš ni ni bilo v redu, toda slabega tudi ni bilo nič. Zdravnik je pokazal, da niso bili izbirčni z možmi. Ko je bila preiskava gotova, je vojak spremil rekruta nazaj v glavno pisarno.

In zdaj se je naš mali socialist naenkrat znašel v položaju, katerega ni pričakoval tako hitro. Pred njim na mizi je bil formular, potiskan in dopisan, saržent je pomočil pero v črnilo in mu potisnil držalo v roko, pokazaje na črto, kjer se je bilo treba podpisati. Niti enkrat ni bil vprašan: »Ali si pripravljen? Ali si prepričan, da delaš prav?« Ne, saržent je delal, kakor da je France prepričan in pripravljen. Izprašal je prostovoljca, zapisal odgovore, zdravnik je storil svoje — in kdo zahteva, da bi bilo

Vsak, kdor hoče vsaj deloma poznati socializem in biti socialist, naj čita knjigo

„Socializem in vera“

Naroča se pri tajništvu SSJ, Celje, poštini predal 43 in stane lepo in trdo vezana 9 Din, broširana pa 7 Din.

Naročajte

„KRES“

to delo zastoj? Če se bi bil France branil podpisati, kakšna burja bi bila završala!

France ni niti prečital papirja, temveč hitro podpisal.

»In zdaj — je omenil saržent — bodite pripravljeni na odhod. Vlak odide ob petih in sedemnajst minut zvečer. Jaz bom na postaji, da vam dam vozni listek. Glejte, da boste tam! Zdaj ste pod vojaško disciplino, razumete?«

France je razumel. V zadnjih besedah sarženta je bil nov ton in France je zapustil pisarno z občutkom, kakor da ga je kdo dregnil v želodec.

* * *

Odhitel je naravnost k sodrugu Stankeviču, ki je bil silno vesel. Objemal je Kremen in mu zagotavljal, da se kmalu vidi-ta na Francoskem. Nato je šel z novico k Emilu Forsterju in tudi ta se je razveselil. Nazadnje ga je mikalo, da bi poiskal še sodruga Gornika. Hipoma se je zavedel, da je Gornik zdaj nje-gov nasprotnik, ampak Franceta bi zabavalo, če bi mu mogel reči: »Zdravi se, tepec, in otrepi se sanj, da bo zmaga kajzer-jeva!«

Toda bili so drugi, katere je France najrajši zapustil brez slovesa. Na primer Minka Jelenova; njej sporoči šele takrat, ko bo dovolj oddaljen od njenega ostrega jezika. Spomnil se je tu-di Ide. Morda je ne vidi nikdar več. In če bi jo videl, ali mu mogoče ne obrne hrbta? France je hitro zadušil v sebi bolečino, ki se je oglasila. V vojno gre, in vsa hrepenjenja ter naslade ljubezni morajo proč!

(Dalje prili.)

vozi po cestah, je število nezgod razmeroma majhno, toda še vedno preveliko z ozirom na vrednost človeškega življenja. Mnogo držav se zato prizadeva znižati število nezgod.

Štiri stvari so potrebne, da se preprečijo nezgode. Prvič zakoni o regulaciji prometa; vse države imajo sedaj take zakone. Drugič vzgoja v šoli, ki naj uči otroke, kaka nevarnost je igrati se na cesti, ko je vendar poskrbljeno za druge prostore, kjer se otroci lahko igrajo brez nevarnosti. Tretjič vzgajanje vseh onih, ki vozijo avtomobile, k previdnosti in stroge kazni za nevarne voznike. Četrto preiskava onih točk, kjer se dogaja največ nezgod. Dostikrat se je izkazalo, da pregradba križišča, več prometne policije na kaki točki in kaka druga preprosta od pomoč preprečijo nadaljnje avtomobilne nezgode.

Skratka, avtomobilna industrija daje zaslužka milijonom ljudi, ne le onim zaposlenim pri izdelovanju avtomobilov, ampak tudi onim, ki zalagajo to industrijo z materialom, omogoča meščanom, da živijo v okolici mesta bližje naravi in to še bolj pocieni, napravlja življenje na deželi prijetnejše in pospešuje in olajša prevažanje blaga. Nasproti tem koristim so nekatere neugodnosti, kar se tiče varnosti po cestah, gradnje cest itd., ali ti problemi bodo sčasoma našli svojo rešitev.

Kako Združene države ogromno nadkriljujejo ves ostali svet v razmahu avtomobilstva, je razvidno iz dejstva, da je število avtomobilov na vsem svetu okoli 14.610.000 in od teh je izven Zruženih Držav le okoli 2.255.000. Kako bliskoma se je razvila avtomobilna industrija v Ameriki, nam priča dejstvo, da se je l. 1899. izdelalo le 3700 avtomobilov, l. 1911. pa 199.319 osebnih in 10.655 tovornih avtomobilov in l. 1921. 1.514.000 osebnih in 154.550 tovornih avtomobilov.

Poslano.

Odrpto plamo Socialnemu skrbstvu.

Podpisani sem bil od l. 1917. do vštetea l. 1919. kot dobrovoljec pri 9. polku v srbski armadi. Boril sem se za to, kar mi danes ne koristi nič. Kot invalid sem l. 1921. vložil preko Oblastnega Saveza dobrovoljca prošnjo na Socialno skrbstvo, invalidni oddelek v Ljubljani, za pokojnino. Sicer dobim mesečnih 90 kron kot bivši avstrijski bojevnik, toda kot dobrovoljcu mi pripada po srbskem invalidskem zakonu nekaj več. Ker je moja življenjska usoda

zapečaten in sem navezan teh malo dni, ki so se pred menoj, izključno le na državno podporo, apeliram na Socialno skrbstvo, da pregleda natančno zakonik in poišče v arhivu mojo zaprašeno prošnjo za večjo pokojnino, prošnjo iz leta 1921., ter stori svojo izvrševalno dolžnost. Sicer res ne bomo več vedeli, čemu odjeduje teh par ljudi pri Socialnih skrbstvih drugim ljudem, ki so potrebnejši, ljubi vsakdanji kruh.

Jože Pogačar,
invalid v celjski invalidnici.

(Op. ur.: Navedeno pismo priobčujemo, ne iz tega razloga, ker ga je pisal dobrovoljec, kajti mi ne zagovarjamo tistih, ki sami nesejo svoje kosti med bojni metež, marveč zato, da vsak lahko vidi, koliko koristi napačno polmovanje narodnosti. Danes se za tega človeka nihče ne zmeni, niti pošteno zaslužene pokojnine, ki mu drugače pristojna radi njegove požrtvovalnosti, mu ne privoščijo. Za koga se je ta človek bil prav za prav? Za svoj narod, za svoje ljudstvo morda?)

Polemika.

Komunizem je drugod pod treskajočimi udarci buržoazije, ki ji je sam nastavljal glavo, že prišel do spoznanja, da se zaman sam trudi za rešitev socialnega vprašanja in da ni dobro z vzvišenim prezirom gledati na pozitivno delo, ki ga izvršuje socialistično gibanje. Kakor drugod, tako tudi v Jugoslaviji, kjer se pod firmo »neodvisnosti« več ali manj srečno trudi za upostavitev skupne fronte. Celo organizacijski fronti ni več daleč, kar dokazuje sestanek med njegovimi in našimi zastopniki 12. aprila v Beogradu, o čemer priobčujemo naš poročilo na drugem mestu, in akcija, ki so jo v Sarajevu podvzeli grafičarji za ustanovitev skupnega odbora, kateri naj bi vodil nadaljnja pogajanja. Vse to delo je imelo že dober uspeh: v medsebojni kritiki smo začeli stvarneje debatirati o tem, kaj si ti in kaj sem jaz. Samo naši preljubi Slovenci delajo tukaj kakor povsod izjemo. Skupina, ki se je po dolgem brodenju po umazanih modrih in črnih vodah zbrala okrog »Glasu svobode« oz. dr. Lemeža in Žorge in ki je prvi trenutek kazala, da hoče prelomiti tradicijo esesdelskega »ričetovstva« in »omejenega zaveznitstva za osiguranje mandatov«, kakor se je sama izražala, ta skupina meni sedaj, da je bilo tistega ričetovstva še premalo in da ga je treba nadaljevati v skupnih frontah s črno in rumeno

buržoazijo v ljubljanskih obč. svetih, pa tudi drugod.

Precej v prvih številkah se je potem »Gl. sv.« zapletel v besno polemiko z našim »socialpatriotizmom«, o kateri s strahom pričakujemo, koliko koščic bo še pustila na njegovem komunizmu v taki formaciji, kakor jim jo je Bog dal. Ker smilijo se nam revčki vseeno. Zadnjič so nekaj začeli hruliti, ker smo napisali članek (98 št. »Napreje«) proti enotnim frontam z ričet-strankami, scitirali so nam pri tem ta članek tako zmedeno, da izgleda, kakor da pri njih marksistična nevezanost napram buržoaziji nič več ne velja in da bi se bilo treba zediniti z vsem delavstvom, ki še caplja po blatnih lužah narodne socialije, klerikalizma, radikalizma, laži-republikanstva itd. itd.

Ubogí nebolgljenci si menda res domišljajo, da so nam že naredili kak greh, če kričijo, da smo ga napravili, potem pa tisti dozdevni greh objavijo, čeprav utegnejo iz objave še precej duševno bolelni možgani opaziti, da tistega greha tam notri ni, da je nasprotno vsako intransigentno stališče do zvez z buržuji in živijo - komunizmom marksistično in edino mogoče v delavskem gibanju. Če bi bili mi napisali, da smo za združenje s klerikalci, radikali itd., potem bi gospoda morda bila upravičena kakšno pripomniti, četudi je baš ta gospoda uvedla in še izvaja konkubinat z navedenimi buržuji. Tako pa menimo, da imamo opravke z duševno neodgovornimi ljudmi, z zaorelimi kverulantí, otroci, ki še niso imeli prilike seznaniti se z življenjem in marksizmom, s političnimi diletanti, koritarji sredi dejanj in besed, priučenimi, večnoštimi frazarji, kratkomalo: z bedaki. Z otroci in bedaki, ki žanjejo med ljudstvom samo zato par uspehov, ker smo od stoletnega suženjstva in kroničnega alkoholizma degeneriran narod. Če bi bili v svojem nehanju vsaj toliko inteligentni kolikor katoliška diplomacija, potem bi imel človek še nekoliko spoštovanja do njih, tako pa res ne ve, čemu naj bi jih

resno jemal. Ko bo z našim delom v ljudstvo vcepljena samozaveš in treznost, bo vsa njihova politika tako sama izginila kakor smrad za mrhovino, do takrat pa je čisto dobro, da daje s svojimi dejanji in besedami poskočen vzgled tistega, kar bi ne smelo biti. Prijatelji: mi vas ne bomo podili iz hiše, kakor si domišljate, da nas morete vi; nasprotno: če bi naša stranka ne bila vzdrževana od svojih članov s trudom in krvavimi žulji, če bi ne bila res neodvisna, neodvisna od moskovskih podpor, bi najmanj pokupovali sproti trštiri naklade vašega lista, zato da bi lahko vsak slovenski proletarec imel priliko študirati, če je to za smeh ali za jok, da se s citati proti sebi komunistični »fantič v nevarnost podaja.«

Pošiljajte odslej

vse dopise, prispevke, obračune, naročnino i. t. d. na uredništvo oz. upravo oz. Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Celju, Strossmajerjeva ul. 1/L, poštini predal 43.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: Franjo Koren.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Širite proletarski tisk!

Iščem sobo.

Prost vhod, električna razsvetljava, mir, najrajši zunaj mesta. Takojšnje ponudbe na »Naprejevo« uredništvo v Celju.

Nepremočljive
dožne plašče
za dame in gospode
priporočila trdka
A. & E. Skabernè
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Klepar

izurjen v vseh delih stiskovanja, vlečenja, upogibanja in odtiskovanja (Stanz-, Zieh-, Falz-, und Druckarbeiten), ki bi se razumel kot delovni mojster (Schichtmeister) v delavnici za pločevinske embalaže, se takoj sprejme. Dopisi z navedbo dosedanjega delovanja in rodbinskih razmer se pošljejo na 2-1 uredništvo »Napreje« pod šifro »št. 100«.